

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

25 Şubat 2020

Sayı : 30824082/610- 48843
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat OKTAY'a yöneltilen, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını talep ettikleri, ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza gönderiliş tarih ve sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (4 Adet- 4 Sayfa)
- Cevap yazısı (13 Adet- 25 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

-TBMM Başkanlığı

Bilgi:

-Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı

7/14855 GK 11
7/19429 GK 25
7/20719 GK 37
7/19633 GK 29
7/20254 GK 36
7/19054 GK 21

7/21638 GK 57
7/22206 GK 64
7/22217 GK 64
7/19509 GK 28
7/22415 GK 68
7/21502 GK 50
7/22059 GK 63

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU'NUN
TBMM 7/20719 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Basında yer alan bilgiye göre: “Gebze Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü, Deprem ve Yapı Mühendisliği Programı akademisyenleri'nin yapılması gereken ve yapılabilecek çalışmalar hakkında bir bilgilendirme notu paylaştıkları buna göre raporda: “Deprem sonrası oluşabilecek her türlü duruma ve tehlikeye dirençli şehirler de inşa etmemiz gerekmektedir, ülkemizde özellikle mühendislik kurallarına uyulmadan yapılan binalarda genellikle kolonlar kirişlerden daha zayıf yapıldıklarından deprem sonrası hasarlar daha çok kolonlarda oluşmaktadır, gelecek hasarları beklemekten ziyade ön incelemelerin yapılarak iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.” ifadeleri yer almıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Gebze Teknik Üniversitesi'nin raporuna göre: “Deprem sonrası gelecek hasarlar beklemekten ziyade ön incelemelerin yapılarak iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.” Buna göre bu konuyla ilgili yetkili bakanlığın yaptığı çalışmalar nelerdir ?
- 2- Yetkili olan bakanlık deprem konusuyla ilgili ne gibi çalışmalar yapmıştır?
- 3- Kocaeli'nde deprem zamanı ve deprem sonrası yapılacaklar ile ilgili bir genelge yayımlanmış mıdır? Bu konuyla ilgili halk bilgilendirilmiş midir?
- 4- 17.08.1999 Gölcük Depremi'nden sonra alınan tedbirler nelerdir?
- 5- Kocaeli ilinde olası bir deprem halinde binaların kolonları ve kirişlerinin ölçülmesi yapılmış mıdır? Eğer yapılmışsa binaların kaç güçlü kaç zayıf durumdadır?
- 6- Son 5 yıl içerisinde olası bir deprem ile ilgili yapılmış olan çalışmalar nelerdir?
- 7- Son 5 yıl içerisinde olası bir deprem tatbikatı yapılmış mıdır?

CEVAP

Bilindiği üzere Ülkemizde 1999 yılında yaşanan ağır hasarlı depremlerin ardından yapılarımızın depreme karşı emniyetli bir şekilde inşa edilmesine yönelik mevzuat değişiklikleri düzenlenerek deprem yönetmeliği hazırlanmış, yapı denetim sistemi, zorunlu deprem sigortası vb. uygulamalar hayata geçirilmiş, afet öncesi ve sonrasında yürütülecek uygulama ve tedbirlere ilişkin Afet ve Acil Yönetim Durum Başkanlığı kurulmuş ve 5393 sayılı Kanun başta olmak üzere ilgili kentsel dönüşüm mevzuatı uyarınca Belediye Başkanlıklarımız ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca konut üretimi ve yenileme çalışmalarına başlanılmıştır.

Belirtilen bu çalışmaların yanı sıra ülkemizdeki afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşam çevrelerini teşkil etmek üzere hazırlanan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun 31/05/2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, bu Kanun kapsamında Bakanlığımızca (Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü) afet riski taşıyan alanların ve yapıların dönüştürülmesi marifetiyle uygulamalar yürütülmekte olup, herhangi bir yapının veya alanın bu Kanun kapsamında dönüştürülmesi için ya alanın Cumhurbaşkanınca

“Riskli Alan” olarak kararlaştırılması veya yapı hakkında 6306 sayılı Kanuna göre "Riskli Yapı" tespiti yaptırılması gerekmektedir.

6306 sayılı Kanun kapsamında ülkemizin 53 farklı ilinde 12.450 hektar büyüklüğünde ve 586.643 adet bağımsız birim içeren 241 adet "Riskli Alan" belirlenmiş ve yine 81 vilayetimizde vatandaşlarımızın başvurusuna istinaden 626.818 adet bağımsız bölümü içeren toplam 195.597 adet "Riskli Yapı" tespiti yaptırılmıştır.

Kocaeli İli genelinde 6306 sayılı Kanun kapsamında 11.434 adet bağımsız bölümü içeren toplam 4.983 adet yapı "Riskli Yapı" olarak tespit edilmiş olup, bu yapıların yenileme faaliyetleri devam etmektedir. Yine Gölcük, İzmit, Çayırova, Derince, Kandıra ve Körfez İlçelerinde toplam 9 adet "Riskli Alan" ve Gölcük, Dilovası, Çayırova ve Gebze İlçelerinde olmak üzere 8 adet "Rezerv Yapı Alanı" belirlenmiş olup, bu alanlarda ilgili Belediyeler ve vatandaşlarımızın katılımı ile afet odaklı kentsel dönüşüm çalışmaları yürütülmektedir.

Önümüzdeki beş yıllık süreçte ise hâlihazırda acil dönüştürülmesi gereken 1 milyon 500 bin konutun, Bakanlığımızca usul ve esasları belirlenen "Kentsel Dönüşüm Strateji Belgeleri" dikkate alınarak hazırlanan ve 12 Eylül 2019 tarihinde açıkladığımız "Kentsel Dönüşüm Eylem Planı" çerçevesinde değerlendirilerek yenilenmesi hedeflenmektedir.

1999 yılında Gölcük ve Düzce’de yaşadığımız iki büyük depremde sonra ülkemizdeki yapı denetim sisteminin yeniden tanımlanmasına ihtiyaç duyulmuş ve 13/8/2001 tarihinden itibaren Ankara, İstanbul ve İzmir gibi illerimizin de arasında yer aldığı 19 pilot ilimizde 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuştur.

Bu Kanun’un 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan istisnalar haricinde kalan yapıların denetiminin, mesleğinde deneyimsiz serbest mimar ve mühendisler yerine sadece yapı denetimi faaliyetini ihtisas konusu olarak seçmiş ve bünyesinde en az beş yıllık mesleki deneyime sahip denetçi mimar ve mühendisleri barındıran Bakanlığımızdan izin belgeli yapı denetim kuruluşları eliyle yürütülmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımızca 2009 yılında 19 pilot ilde 4708 sayılı Kanun kapsamında yapı denetim kuruluşlarının denetimi altında inşa edilen yapılar ile diğer 62 ilde 3194 sayılı İmar Kanununun öngördüğü fenni mesullerin denetimi altında inşa edilen yapılar arasında yapılan karşılaştırmada 4708 sayılı Kanuna tabi yapılarda,

-Taşıyıcı sistemi yönünden statik-betonarme projeleriyle uyumu konusunda %91’e ulaşan başarı sağlanmış olduğu, yapı kalitesinin artmış olduğu,

-Ruhsat vermeye yetkili idarelere ait dosyalarda, ruhsat ve eklerine ilişkin belge ve projeler ile yapım sürecinde gerçekleştirilen işlere ilişkin belgelerin daha sağlıklı bir şekilde yer aldığı,

-Beton basınç deneyleri ile çelik çubukları çekme deneylerinin yapılmış olduğu, bunlara ilişkin kalıp, donatı ve beton döküm tutanaklarının da dosyalarında mevcut olduğu,

-İmar planına, sığınak, yangın, otopark, özürlü standartları, enerji verimliliği yönetmeliklerine uyum konusunda belirgin bir düzeye ulaşıldığı,

-Yapıların bitimi sonrası “*yapı kullanma izin belgesi*” alınması konusunda yapı denetim kuruluşlarının yönlendirici olduğu,

-CE işaretli malzeme kullanımına büyük ölçüde uyulduğu,

görüldüğünden 01/01/2011 tarihinden itibaren 4708 sayılı Kanunun uygulaması 81 il geneline yayılmıştır.

Söz konusu yapı denetim kuruluşlarının denetim sorumluluğunu üstlendiği yapılarda öncelikli görevi söz konusu yapıya ilişkin proje müelliflerince hazırlanan uygulama projelerinin ve hesaplarının, mühendislik ve mimarlık proje düzenleme esaslarına, İmar Kanununa, imar planına, imar yönetmeliklerine ve diğer mevzuata, şartname ve standartlara uygunluğunu ve yapının inşaa aşamasının da ruhsat ve eki projeler ile mevzuata uygun olarak ilerlediğini kontrol etmektir.

4708 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren yapı denetim kuruluşlarının ve denetim elemanlarının faaliyetleri gerek yapılan şikâyet başvuruları gerekse mevzuat doğrultusunda resen Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimiz tarafından denetlenmektedir. 4708 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı ile kendine verilen görevleri yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşu ve kuruluşun yapıda görevli mimar ve mühendisleri hakkında 4708 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre idari işlem tesis edilmektedir. Kanun hükümlerinin uygulanması sırasında, yapı denetim kuruluşunun icrai veya ihmali davranışla görevini kötüye kullanan ortakları, yöneticileri, mimar ve mühendisleri, yapı müteahhidi, proje müellifi gerçek kişiler ile laboratuvar görevlileri hakkında 4708 sayılı Kanun’un 9 uncu maddesi uyarınca suç duyurusunda bulunmaktadır.

Yapı denetim sisteminde 2000’li yıllardan önceki döneme göre gözle görülür bir iyileşme yaşandığı yadsınamaz bir gerçektir. Bakanlığımızca sürekli gelişim prensibinden hareketle yapı denetim sisteminde ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik olarak mevzuat çalışmalarına ara verilmeden devam edilmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının binaları için, Bakanlığımız tarafından yetki verilmiş firmalara yaptırdıkları Deprem Etkisi Altındaki Performans Değerlendirme Proje ve Hesap ekleri Kocaeli Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz tarafından incelenerek değerlendirilmektedir.